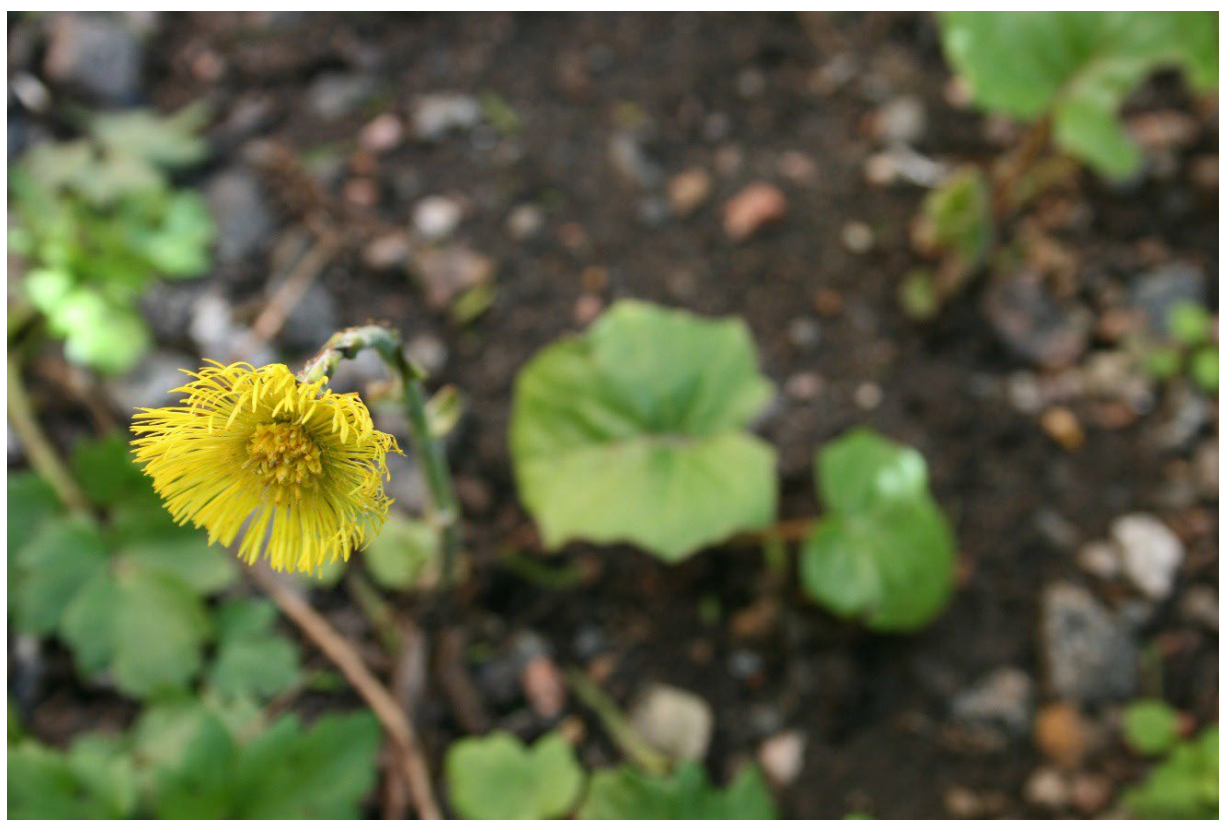

Ogräsmanualen

Bergbräsma är ett ätbart ogräs. Den är pepprig och passar i sallad, soppa och fisksås.

Ogräs

Växter med växtkraft

sid 5

Fröogräs

sid 7

Korsört, Våtarv, Rödplister, Mållor, Vitgröe, Snärjmåra, Nattskatta, Trampört, Kålmolke/mjölktistel, Dån-arter, Pilört-arter, Harkål, Blekbalsamin, Stinknäva, Jättebalsamin, Bergbräsma, Penningört, Baldersbrå/Kamomill, Åkerförgätmigej, Hårgängel, Sumpnoppa, Kibbkorsört, Åkerbinda. Tvååriga Löktrav, Kardborresläktet, Jätteloka/Björnloka.

Rotogräs

sid 21

Metoder mot rotoogräs *Fleråriga, stationära*: Amerikansk dunört, Groblad, Maskros, Nejlikrot, Skräppor, Gråbo. Fleråriga med rotdjup
< 40 cm Bergsyra, Brännässla, Kirskål/Kers, Gräsliga ogräs, Revsmörblomma, Mjölkört/Rallarros, Rosendunört, Röllika, Hallon, Vitplister, Parksallat, Skogssallat, Åkermolke. Fleråriga med rotdjup
> 1 m Åkerfräken, Parkslide, Hästhov, Snårvinda, Åkertistel, Kråkvicker, Strandfräne.

Vedartat ogräs

sid 42

Sälg, Björk, Ask, Fläder, Alm, Lönn, Hästkastanj, Körsbär

Positivt med ogräs

sid 46

Tre goda ogräsrecept

sid 47

Gräsligt god nässelsoppa, Himmelsk gräspesto, Kunglig kirskålsstuvning

Vitgröe på en sittbänk

Växter med växtkraft, men på fel plats

Ogräs kan vara vackra men råkar för oss människor växa på fel plats.

Vi hittar dem i planteringen, odlingen eller grusgången där de tar ljus, vatten och näring från våra växter. Därför är det viktigt att rensa bort dem kontinuerligt.

Men det är inte bara på grund av praktiska skäl som vi vill hålla det ogräsfritt, det är även det estetiska som är viktigt och som gör att trädgården ser mer välskött ut.

"Naturens mål är att täcka varje bit av öppen jord med liv, därför är det viktigt att plantera de växter man vill ha, så att inte ogräset får en chans att växa!"

Våtarv, ett fröogräs

Fröogräs

Ogräs kan delas upp i grupperna fröogräs, rotoogräs och vedartat ogräs. Vi börjar med de snällaste, fröogräs.

Fröogräs kallas ogräs som är ettåriga (annueller) eller tvååriga (bienner) som sprids via sina frön. De ettåriga gror, växer upp, blommar, producerar frön och dör under samma säsong. Dessa frön kan ligga vilande i jorden i årtal i väntan på rätta förhållanden för att gro. *Vinterannueller är ogräs som även gror på hösten, övervintrar, blommar, sätter frö och vissnar nästa sommar.*

Rensningsmetod Det är viktigt att man rensar bort ogräset tidigt på våren innan de blommar och sätter frö. Handrensa eller använd ett passande redskap så att alla uppkomna ogräsplantor förstörs.

Tips för odlare Falsk såbädd är ett smart sätt att lura ogräset. 10-14 dagar innan egentlig sådd gör man i ordning landet precis som om man hade sått – krattar, vattnar och lägger eventuellt på en fiberduk. Efter några veckor har en stor del av ogräsfröna satt fart och kan enkelt rensas bort innan man sår sina fröer på riktigt.

Sår du i rader är det lättare att se vad som är ogräs

Exempel på fröogräs

Korsört (*Senecio vulgaris*)

Vinterannuell

Korsörten producerar en stor mängd med frön och de frön som hinner gro på hösten övervintrar, en så kallad *vinterannuell*.

Våtarv (*Stellaria*

***media*) Vinterannuell**

Våtarven kan blomma och gro när som helst under året, vanligast april - oktober, och en planta kan ge 10 000 frön som kan överleva upp till 5 år i marken.

Nedliggande stjälkar rotar sig, därför bör man kratta bort de gröna bladen vid rensning. Undvik dock att få med för mycket av jorden. Även denna är en *vinterannuell* som klarar låga temperaturer och kan växa året om.

Rödplister (*Lamium*)

mf. Vinterannuell

Rödplister kan likna brännässla men bränns inte, förr i tiden kallades den för blindnässla. Kan även förväxlas med odlad plister men de har oftast gråsilvriga blad. Den kan bli 10 - 30 cm hög och frönas livslängd i marken är minst 5 år.

Mållor (*Chenopodium L.*)

Ett av Sveriges vanligaste örtogräs som kan bli en meter hög. Hela plantan är ätlig och lika nyttig som spenat men innehåller dubbelt så mycket C-vitamin! Mållorna är släkt med t ex quinoa.

Vitgröe (*Poa annua* L.)

Vinterannuell

Vitgröen har mjuka ljusgröna strån och mycket grunt rotsystem. Frönas livslängd är 5 år och gror under hela vegetationsperioden.

Snärjmåra (*Galium aparine*)

Vinterannuell

Snärjmåran har mycket sträva, fyrkantiga stjälkar som är liggande eller klängande på andra växter och kan bli upp till 130 cm långa. Rycks lätt upp med handen och fastnar lätt på kläderna.

Nattskatta (*Solanum nigrum* L.)

Har grönviolett, något kantig stjälk och mogna bär blir blåsvarta. Har långlivade frö, upp till 20 år i marken. Förgiftningar är ovanliga men bären ska helst inte ätas.

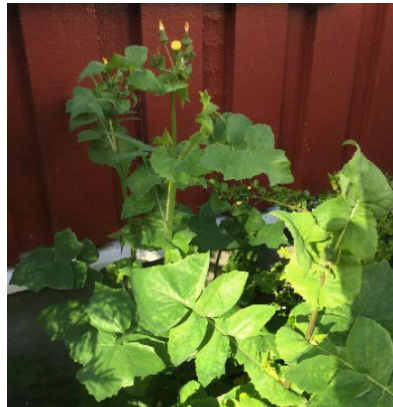
Trampört (*Polygonum aviculare* L.)

Har nedliggande greniga stjälkar som blir upp till 50 cm långa. Fröna gror endast under våren och deras livslängd i marken är längre än 50 år!

Kålmolke/Mjölktistel (*Sonchus oleraceus* L.)

Har ljusgula blommor och vit mjölksaft i bladen och stjälken. Fröernas livslängd är mer än 8 år i marken och en planta ger ca 4 500 frön.

Dån-arter (*Galeopsis* spp.)

Dån-arterna gror tidigt på våren och har orkidéliknande blommor med fyrkantig och kraftigt hårig stjälk. Fullvuxna plantor bli 20 - 80 cm. Fröna klarar sig 1 - 5 år i marken och gror tidigt på våren. Hampdån, pipdån och toppdån är vanligast.

Pilört-arter (*Persicaria/Polygonum spp.*)

Pilört-arterna växer på näringsrika platser och blommar i juli - oktober.

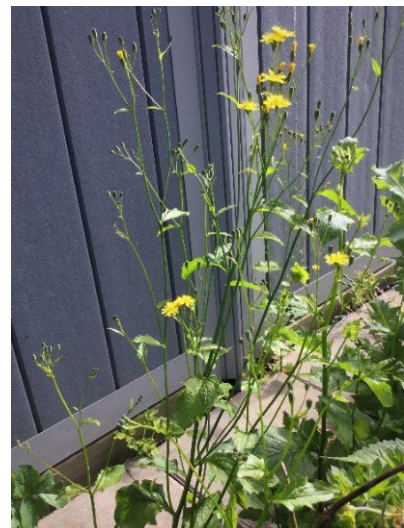
Fröernas livslängd i marken är upp till 5 år. De är ettåriga men vattenpilört är flerårig och sprids även med underjordiska stamutlöpare.

Harkål (*Lapsana communis L.*)

Vinterannuell

Kan bli upp till 150 cm hög och får klargula blommor i juli - september.

Blekbalsamin (*Impatiens parviflora*)

Blekbalsaminen växer ofta i stora bestånd och trivs i humusrik och mullartad jord. Den blir mellan 20 - 50 cm hög och blommar i juli - september. Är lätt att rycka upp.

Stinknäva (*Geranium robertianum*)

Stinknävan blir upp till 40 cm hög och blommar i juni - september. Den avger en doft som kan upplevas som obehaglig.

”Om du inte vill att vilande frön ska gro, rör om så lite som möjligt i jorden.”

Jättebalsamin (*Impatiens glandulifera*)

Jättebalsamin blir upp till 2,5 m hög och blommar i juli-september med rosa, ibland vita blommor. Den konkurrerar bort andra växter och förökar sig lätt så lämna den aldrig eller släng den i naturen, utan i soporna (mindre mängder utan jord slängs i matavfallet).

Jättebalsaminen är listad som invasiv främmande art vilket innebär att den bl.a. är förbjuden att odla och sätta ut i naturen. Den är känd för sina fröcapslar som skjuter iväg små frön i små explosioner vid lätt beröring och på det sättet sprider sina frön mycket effektivt. Den kommer från västra Himalaya, Asien och om du hittar vad du misstänker är jättebalsamin i naturen – rapportera in fyndet på artportalen.se.

Bergbräsma (*Cardamine hirsuta* L.) Vinterannuell

Blommar mycket tidigt på våren och kan sedan blomma hela året. Gror både på vår och höst och kan övervintra till nästa år. Normal höjd är 7 - 30 cm. Ätbar, se sid 2.

Penningört (*Thlaspi arvense*)

Penningörten kan bli upp till 50 cm hög och blommor med vita små blommor från maj till oktober. Fröna överlever minst 5 år i marken.

Baldersbrå (*Tripleurospermum perforatum*)

Baldersbrå förväxlas oftast med prästkraige, men denna har småflikiga blad som ser ut som dillblad.

Kamomill (*Matricaria recuita* L.) är ännu mer lik denna men har en typisk lukt som är lätt att känna igen. Den kan vara ett ogräs men ger samtidigt ett gott te om man torkar blommorna. Kamomill har toppiga och ihåliga diskblommor (den gula knappen) medans baldersbrå har plattare diskblommor.

Åkerförgätmigej (*Myosotis arvensis* (L.) Vinterannuell

Blommar från maj till september. Denna är en vinterannuell som gror även på hösten och övervintrar till nästa år.

Hårgängel (*Galinsoga quadriradiata*)

Kan bli upp till 40 cm hög och blommar juli - oktober. Gror sent på våren och har fröproduktion. Fröernas livslängd i marken är minst 5 år.

Sumpnoppa (*Gnaphalium uliginosum* L.)

Sumpnoppa växer mest på lerig mark.

Klibbkorsört (*Senecio viscosus*)

Klibbkorsörten blir 15 till 60 centimeter hög och blommar mellan juli och oktober.

Åkerbinda (*Fallopia convolvulus* (L.) A. Löve)

Åkerbinda har en vek, något kantig stjälk som kan bli 1 m eller mer. Håller sig upprätt genom att slingra sig kring andra växter. Den påminner om snårvinda men förökas endast med frön som ger upphov till nya plantor från 6 – 8 cm djup. Frönas livslängd i marken är minst 5 år. Den blommar med små grönrosa blommor i juli - september.

Tvååriga fröogräs

De tvååriga ogräsen får bara bladrosett första året. Året därpå blommar de, bildar frön och dör.

Löktrav (*Alliaria petiolata*)

Löktraven trivs och växer i skuggiga lägen och kan bli upp till 80 cm hög. Första året är bladen hjärtformade, andra året blir bladen i toppen mer lika brännässlans. Den blommar i maj - juni. Känns lätt igen efter den svaga vitlöksdoften, speciellt när man gnuggar bladen.

Kardborresläktet (*Arctium*)

Kardborresläktets ogräs kan bli upp till 2 meter höga och blommar i juli - september.

Jätteloka (*Heracleum mantegazzianum*) även kallad Björnloka

Varning för brännskador! Påträffar du en jätteloka, använd gummihandskar och vattenavstötande kläder och skor. Den bästa tiden på året att gräva upp den unga plantan är i mars/april. Under en säsong kan man behöva bekämpa den 2 - 3 gånger. Den växer vanligtvis inte i bostadsområden men om du skulle träffa på den och få växtsaft på huden så tvätta fort med tvål och vatten och utsätt dig inte för sol i en vecka. Sjukhusbesök kan behövas. Trimmas ej.

Jättelokan är monokarp, vilket betyder att den dör efter att den blommat och lever vidare genom sina frön. Begreppet används på växter som behöver mer än en säsong för att blomma.

”Var försiktig med jättelokan, den ger otrevliga brännskador vid beröring!”

Rotogräs

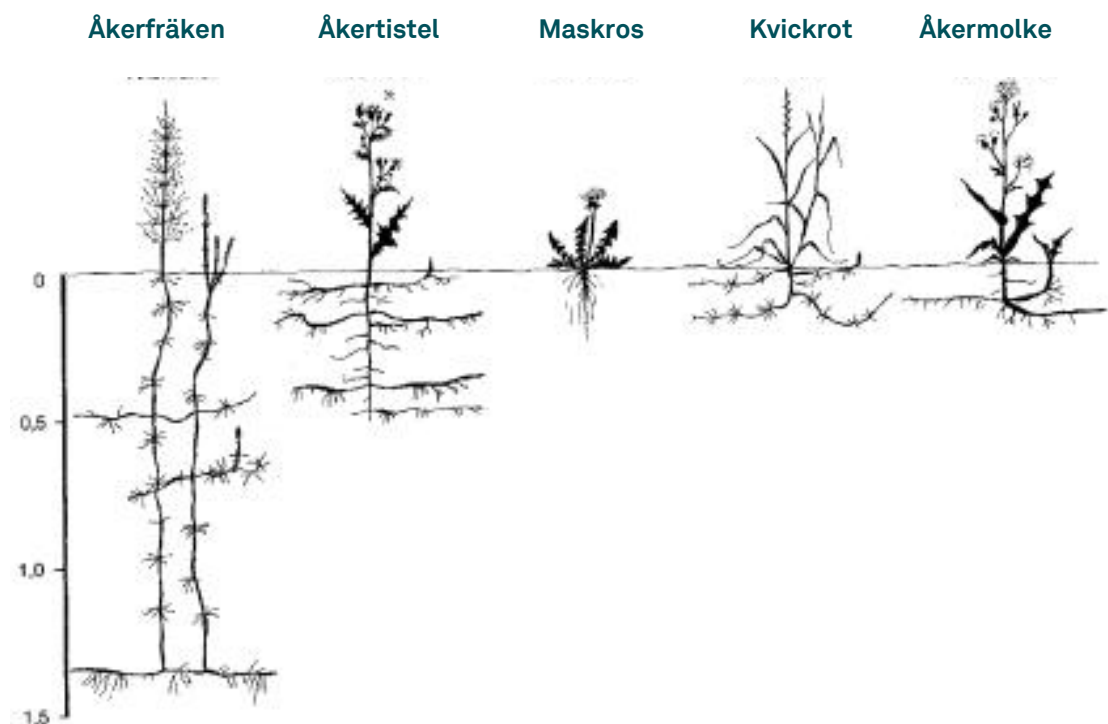
Lite besvärligare ogräs är rotogräsen. De är fleråriga, och de flesta har underjordiska delar som man inte kommer åt så lätt.

Med hjälp av solens energi samlar rotogräsets gröna blad upp näringsämnen som gör tillväxten möjlig och där en del lagras i roten. Det använder växten som reserv inför vintern, men också för att överleva om de gröna delarna skadas.

Bra att veta är att alla fleråriga rotogräs även sprids med frö. Det är därför viktigt att rensa bort dessa innan de bildar frö.

Här nedan visar vi de vanligaste rotogräsen med rotsystem, där vissa ogräs har rötter som sträcker sig flera meter ner i marken.

Exempel på rötternas utbredning i marken

Metoder mot roto­gräs

Här kommer sju förslag på fungerande metoder för att bli av med roto­gräsen. Bland dessa finns acceptera och ät upp!

1. Dra upp, och börja tidigt

Ofta men färre, istället för sällan och mycket.

Det har visat sig vara mest effektivt att i god tid på våren rensa bort roto­gräs, eftersom växten använder mycket av sin näring för att skjuta upp de första bladen. Man kan få växten att så småningom svälta ihjäl, genom att hela tiden ta bort de gröna bladen och det mesta av rötterna. Tålamodsprövande, men effektiv bekämpning, som kan utrota de mest envisa ogräsen. Ogräs med pålrot som t ex. maskrosor måste avlägsnas med grävspade eller maskrosjärn.

2. Plantera starka växter

Det är en ständig kamp mellan växter och ogräs i planteringarna. Om man vill slippa rensa ofta, kan man plantera höga, breda buskar som skuggar marken och gör det otrivsamt för ogräset att växa.

3. Gräva bort

Om du kan tänka dig att offra några växter genom att gräva bort all jord till (20)-40 cm djup. Lägg markduk mot angränsande infekterade gräsmattor/planteringar, innan ny jord läggs på, så att inte kvarliggande rötter kan krypa in i den nya planteringen. En djupgående *stålkant* eller *platonmatta* fungerar bäst som rotspärr i kanter.

Sedan är det viktigt att man inte planterar för glest, ett minskat ljusinsläpp hindrar ogräsen utveckling. Några strån kan nog lyckas komma upp som man får rycka bort regelbundet.

4. Täck med duk

Har du inte mycket växter, kan en enklare metod vara att täcka med markduk eller presenning under *minst två säsonger*. Alternativt är att lägga ett lager med *dubbelvikta dagstidningar som överlappar varandra*, så inte mellanrum bildas.

Täck sedan med jord, torv eller sand. Tidningarna bildar en skorpa och när de förmultnat är ogräset förhoppningsvist borta. Gäller ej för *åkerfräken* som borrar sig igenom det mesta.

5. Acceptera

Ogräs på en begränsad plats kan fungera som bra marktäckare eller bidra till en artrik och spännande trädgård. Något som är viktigt är att fröställningarna klipps/trimmas bort innan de fröar av sig till andra planteringar. Gäller till exempel för kirskål/kers, på bild här nedanför.

6. Kokande vatten

Poseidon använder ofta hetvattenaggregat för att bekämpa ogräs på markbeläggningar, en enkel form av hetvattenaggregat är att koka upp vatten i en vattenkokare och hålla försiktigt direkt på ogräsets blad. Kan behövas upprepas många gånger under en växtsäsong. Detta är det mest ekologiska sättet att ta bort ogräs som växer i sten- och plattläggningar.

7. Ät upp

Många av ogräsväxterna är faktiskt ätliga och nyttiga, som de unga och gröna maskrosbladen, löktrav mm, som kan ätas råa i sallader eller t ex kokt svinmälla istället för färsk spenat. Det finns böcker och tips på nätet vilka ogräsväxter som är ätliga. Är du osäker, undvik då att plocka och äta av växten, en del är giftiga.

Maskrosfrön, bildar fleråriga stationära roto gräs

Fleråriga, stationära rotoqräs

Dessa rotoqräs sprider sig inte med aggressiva utlöpare, utan med frön. Här följer några av de vanligaste.

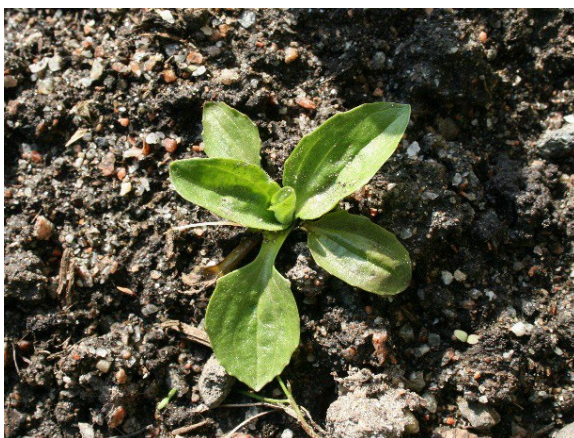
Amerikansk dunört (*Epilobium adenocaulon*)

Den amerikanska dunörten har tjockbladiga övervintrande bladrosetter vid basen. Stjälken är ganska kantig och har ofta många förgreningar. Den kan bli upp till en meter hög och blommar i juli - augusti.

Groblad (*Plantago major*)

Grobladen är oftast lätta att rycka upp med handkraft.

Maskros (*Taraxacum spp.*)

Kan endast förökas med frön, men avbrutna maskrosrötter som blir kvar kan även växa upp igen och bilda ny planta. Använd gärna ett maskrosjárn, planteringsspade eller en grävspade till stora exemplar. Tänk på att rensa bort maskrosorna innan blommorna sätter frö.

Nejlikrot (*Geum urbanum*)

Kan bli upp till 60 cm hög och blommar från juni-augusti med små gula blommor. Låt den inte gå i frö. På bild ser man fröställningar i form av taggiga bollar. Finns även som odlad växt, men har då större och finare blommor.

Skräppor (*Rumex*)

Skräpporna blir upp till 120 cm höga och kan blomma två gånger per säsong. De sprids mest med frön som i bearbetad jord kan överleva i 20 - 30 år. Handtryck plantorna, försök få upp pålrotsbiten, ca 7 cm.

Gråbo (*Artemisia vulgaris*)

Gråbon kan bli upp till 2 m hög och bladens baksidor är gråa.

Fleråriga aggressiva roto gräs med rotdjup < 40 cm

Dessa fleråriga roto gräs sprider sig med utlöpare där rötterna inte går djupare än 40 cm.

Minsta lilla rot del som finns kvar kan bilda en ny planta. Därför är det viktigt att ta bort så mycket av rötterna det går och återkomma regelbundet. Att använda en grep för att vända jorden är en fördel, rötterna fördelas då inte lika mycket som med spade. Gäller t ex kirskål, kvickrot, hästhov, parksallat mm.

Bergsyra (*Rumex acetosella*)

Kan bli mellan 10 - 40 cm hög och har ett grunt rotutlöparsystem från vilket nya plantor växer upp år efter år, vilande knoppar från rotbitar bildar nya plantor. Frönas livslängd i marken är minst 20 år.

Brännässla (*Urtica dioica*)

Använd handskar, den bränns! Gräv upp med spade, ta bort så mycket rötter det går. Tänk på att rensa bort brännässlorna, innan blommorna sätter frö. Och så kan du göra fint gödselvatten av dem. Se nedan!

”Släng brännässlorna i en hink med vatten. Låt stå några dagar, tills det börjar lukta illa. Späd ut en del gödselvatten med 10 delar vatten. Gödsla dina växter.”

Kirskål/Kers (*Aegopodium podagraria*)

Blir upp till 80 cm hög, vid blomning, som är i maj - juli. Klipp av blommorna innan de hinner sätta frö.

Att försöka gräva upp kirskålen är ganska arbetskrävande, varje lilla rotbit som blir kvar blir till en ny växt. På sikt kan den kanske tröttas ut genom att man hela tiden tar bort blad och rötter så att den inte får någon näring. *Ett annat sätt som är lättare men tar längre tid är att täcka marken med blöta dagstidningar och eventuellt svart plast. Täck plasten med jord eller sten för att hålla den på plats och låt vara i minst 2 år.* Kan vara passande om man inte har många växter i planteringen.

Gräslika ogräs

Kvickrot och engelskt rajgräs är två exempel. Ibland kan gräsliknande ogräs flytta från gräsmattan in i planteringen med hjälp av stamutlöpare eller frön.

Stamutlöparna ligger huvudsakligen i markens övre 10 - 20 cm.

Revsmörblomma (*Ranunculus repens* L.)

Sprider sig med ovanjordiska utlöpare samt med frön. Fröna gror både under vår och höst och är långlivade i marken, minst 20 år. Den får gula, glansiga blommor under maj - juli.

Mjölkört / Rallarros (*Chamerion angustifolium*)

Kan bli mellan 50 - 150 cm hög och har långsmala mörkare blad med ljusare undersida. En planta kan ge upp till 80 000 frön. Mjölkörten sprider sig även med jordstammar.

Rosendunört (*Epilobium hirsutum*)

Blir mellan 50 - 150 cm hög och har vita tjocka jordstammar som är meterlånga. Blommar senare i juli - augusti.

Röllika (*Achillea millefolium* L.)

Blir upp till 60 cm hög och har krypande jordstam. Den blommar hela sommaren till långt in på hösten.

Hallon (*Rubus idaeus*)

Har grå undersida på bladen. Är egentligen en buske och kan ibland dyka upp i perennplanteringar.

Vitplister (*Lamium album*)

Blir upp till 50 cm hög, har Blommar med jordstam och blommar tidigt från juni - juli. Förökar sig maj - september. utlöpare.

Knölklocka (*Campanula rapunculoides*)

Kan bli upp till 70 cm hög.

blåvioletta blommor

från sin 10 cm djupa pålrot med

Parksallat (*Cicerbita macrophylla*)

Parksallaten sprider sig med rotdelar. Mot den hjälper envis handrensning och att man bryter av blomstänglar för att förhindra fröspridning. Plantera inget innan parksallaten är utrotad.

Skogssallat (*Lactuca muralis*)

Den blir 30 - 80 cm hög, blommar i juli - augusti och innehåller mjölksaft.

Åkermolke (*Sonchus arvensis*)

Blir mellan 50 till 120 cm hög och blommar juli till september. Är svårutrotad. Om man vill gräva bort den är våren bäst då de kvarliggande rotdelar har minst chans att växa upp igen. Bryter man av den ser man att den innehåller mjölksaft.

Exempel aggressivt rotogräs – före och efter

Rosendunörten tar över, läs mer om den på sid 32.

Exempel på hur knölklockan tagit över i rabatten så att den gula dagliljan (ej ogräs) trängs undan. Läs mer om knölklockan på sid 33.

Fleråriga aggressiva rotoqräs med rotdjup > 1 m

Dessa fleråriga rotoqräs sprider sig med rötter som kan gå djupare än 1 meter. Smarthet krävs för att bli av med dem.

Åkerfräken (*Equisetum arvense*)

Åkerfräken har mycket djupgående knölbärande jordstammar (1 - 2 meter) och är en av de värsta ogräsen vi kan ha i trädgården. Man kan kanske bli av med växten genom att kontinuerligt plocka bort det som kommer upp. Den får då inte möjlighet att lagra någon näring i rötterna och dör ut på sikt. Var noga med att rensa bort de bruna sporbärande skotten på våren.

Bli av med Åkerfräken: överrösta med växter och ryck regelbundet!
Här är det ingen idé att täcka med duk. De hårda skotten kan tränga sig igenom de flesta täckdukar, och till och med asfalt. Enda chansen att slippa ogräsets framfart är att plantera högre växter som ger skugga och försvårar tillväxten. Täta buskar är att föredra men även ormbunkar och funkior kan hjälpa till för att slippa se ogräset.

Parkslide (*Fallopia japonica*)

Plantera inte den invasiva parksliden, den tar över hela din trädgård! Parksliden har djupa rötter och rhizomer (underjordiska näringsdepåer). Den behöver huggas ner flera gånger per år och grävas upp. Även små rotdelar som blir kvar kan bilda nya plantor. Avhuggna stjälkar bör betraktas som farligt avfall och får inte slängas på komposten.

Hästhov (*Tussilago farfara*)

Kallas ofta tussilago, får tidiga gula blommor i april och bladets undersida är vit och luden.

Snårvinda (*Calystegia sepium*)

Snårvindan, eller åkervindan, blir 2 - 3 m lång och slingrar sig ofta på häckar och i buskage. Blommar juli till september. Den är väldigt lik åkervindan som har lite mindre blommor och rosa streck på utsidan av de rosatonade kronbladen.

Åkertistel (*Cirsium arvense*)

Åkertisteln har djupgående rötter i form av underjordiska utlöpare samt rotstammar som växer i sidled. Försök att få med det mesta av roten genom att sticka ner spaden vid plantan och vicka till.

Rorippa-arter (*Rorippa*)

Vanligast förekommande arten är strandfräne (*Rorippa sylvestris*).

Ytterligare fem arter finns i Sverige. Strandfräne blir ungefär 50 cm hög och blommar juni - juli. Förökar sig främst genom de sytrådstunna rötterna som kan växa in i andra växters rotsystem. Även kvarliggande stjälkar kan rota sig. *Alla dessa egenskaper gör den nästan omöjlig att rensa bort. Därför är det viktigt att upptäcka den i tid och rensa bort.*

Vid inköp av nya växter, kontrollera att den inte kommer med jorden, för den trivs att växa i odlingar. Strandfräne påminner mest om *sumpfräne*, som då är ettårig.

Kråkvicker (*Vicia cracca*)

Kråkvickern blommar juni - augusti och har en vek stjälk som klänger sig fast på andra växter och på det sättet får stöd att växa högt.

Vedartat ogräs

Vedartat ogräs är oftast sådder från buskar och träd som kommer upp i rabatter. De som även skjuter rotskott hör till de svåraste att bli av med när man önskar behålla träd och buskar.

Om man upptäcker *fröplantor* riktigt tidigt så räcker det oftast med ett ordentligt handtryck eller med hjälp av spade få upp hela roten. När det gäller *rotskotts* så är det bästa sättet att med en vass spade skära av rötterna och gräva upp dem. Det gäller sedan att vara vaksam så att nya skott tas med spaden innan de växer sig stora igen. Exempel på vedartat ogräs som skjuter rotskott är asp, kornell, rönnsamak, syren, rosor, vissa körsbär m m.

De vedartade ogräsen nedan sprids med frön från träd och buskar.

Sälg

Björk

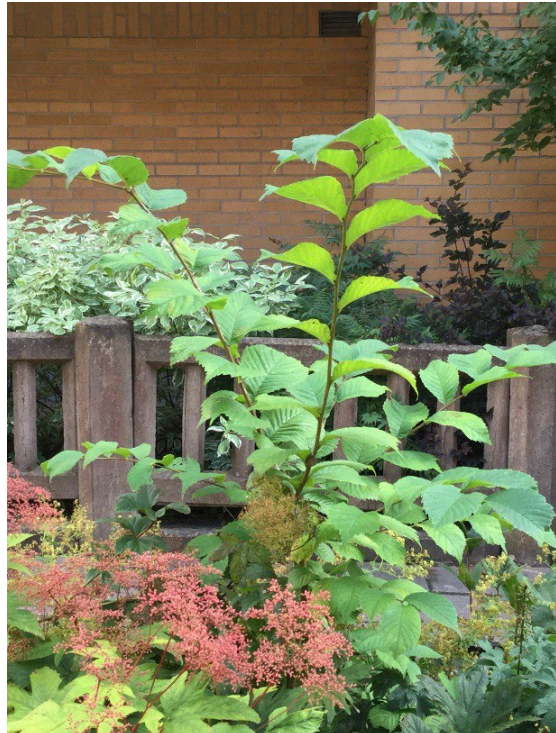
Ask

Fläder

Alm

Lönn

Hästkastanj

Körsbär

Vissa sorter av körsbär sprids även med rotskott.

Positivt med ogräs Blommande vilda växter kan ge nektar åt humlor och bin när kulturväxterna inte hunnit komma i blom. Ett litet ogräsbestånd kan även ge nektar och skydd till blomflugor (som äter bladlöss) och jordlöpare (som äter sniglar, bladlöss och larver).

Nässelfjärilens larv är beroende av nässlor för att kunna utvecklas. Och så kan man faktiskt äta en del ogräs.

Tre goda ogräsrecept

Vissa ogräs och vilda växter kan tas tillvara och går att äta. Låt dessa rariteter hamna på tallriken, istället för i planteringen.

Sätt på dig handskarna innan du plockar nässlor!

Exempel på ätligt ogräs är nässlor, kirskål, löktrav och maskrosblad men vill man göra en sallad kan man också blanda ner andra vilda växter som målla, nate, vitplister, rölleka, kvanne, harsyra och rödplister.

4 smarta tips om du ska äta ogräs och andra vilda växter!

- Skölj alltid alla blad innan du använder dem
- Plocka minst 50 meter bort från trafikerade vägar
- Rådfråga en dietist eller läkare innan du äter okända växter, om du har någon sjukdom eller är känslig mot viss föda
- Skörda ditt ogräs när det är torrt ute, särskilt om du ska torka bladen. Lägg dem i en korg eller i en papperspåse. Förvaring i plastpåsar gör att bladen svettas, vilket kan skada dem.
- Och sätt på dig handskar innan du ger dig ut på brännässeljakt!

Gräsligt god nässelsoppa

4 portioner

Ca 2 liter lite större nässelblad, ej späda

Ca 1 liter vatten

Smör att steka i

Ca 1-2 msk vetemjöl

1- 2 tärningar

grönsaksbuljong Ca 1 dl

grädde

Salt och vitpeppar

Muskotnöt och ägg till serveringen

1. Ta på dig handskarna
2. Klipp av nässelbladen. Gärna lite större blad, de ger mer smak.
3. Skölj bladen väl, lägg i en kastrull
4. Häll på ca en liter vatten och koka bladen så de mjuknar
5. Slå av spadet och spara spadet
6. Krama ur vattnet ordentligt från nässelbladen
7. Finhacka bladen, ta bort ev. stjälkar
8. Fräs bladen i smör i kastrullen
9. Pudra över mjölet, smula ned buljongtärningarna och slå över nässelspadet
10. Pressa i vitlöken. Häll på grädden och smaka av med salt och peppar.
11. Låt koka ca 5-10 minuter
12. Klart! Servera gärna med ägghalvor beströdda med malen muskotnöt!

Himmelsk ogräspesto

Cirka 2 portioner

En knippa löktrav

En knippa kirskålsblad, helst späda

1,5 dl solroskärnor

1 vitlöksklyfta

Ca 1 dl riven parmesan / västerbottensost

Ca 1 dl olivolja

Salt och peppar

1. Klipp av kirskåls- och löktravsbladen från stjälkarna
2. Skölj bladen väl och krama ur vattnet ordentligt.
3. Mixa alla ingredienser och späd med oljan till en fin pesto
4. Smaksätt med salt och peppar
5. Klart!

Ät gärna peston med gnocchi eller färsk pasta. Blanda väl!

Kunglig kirskålsstuvning

2 portioner

En rejäl knippa kirskålsblad, helst späda

Smör att steka i

Ca 2 msk vetemjöl

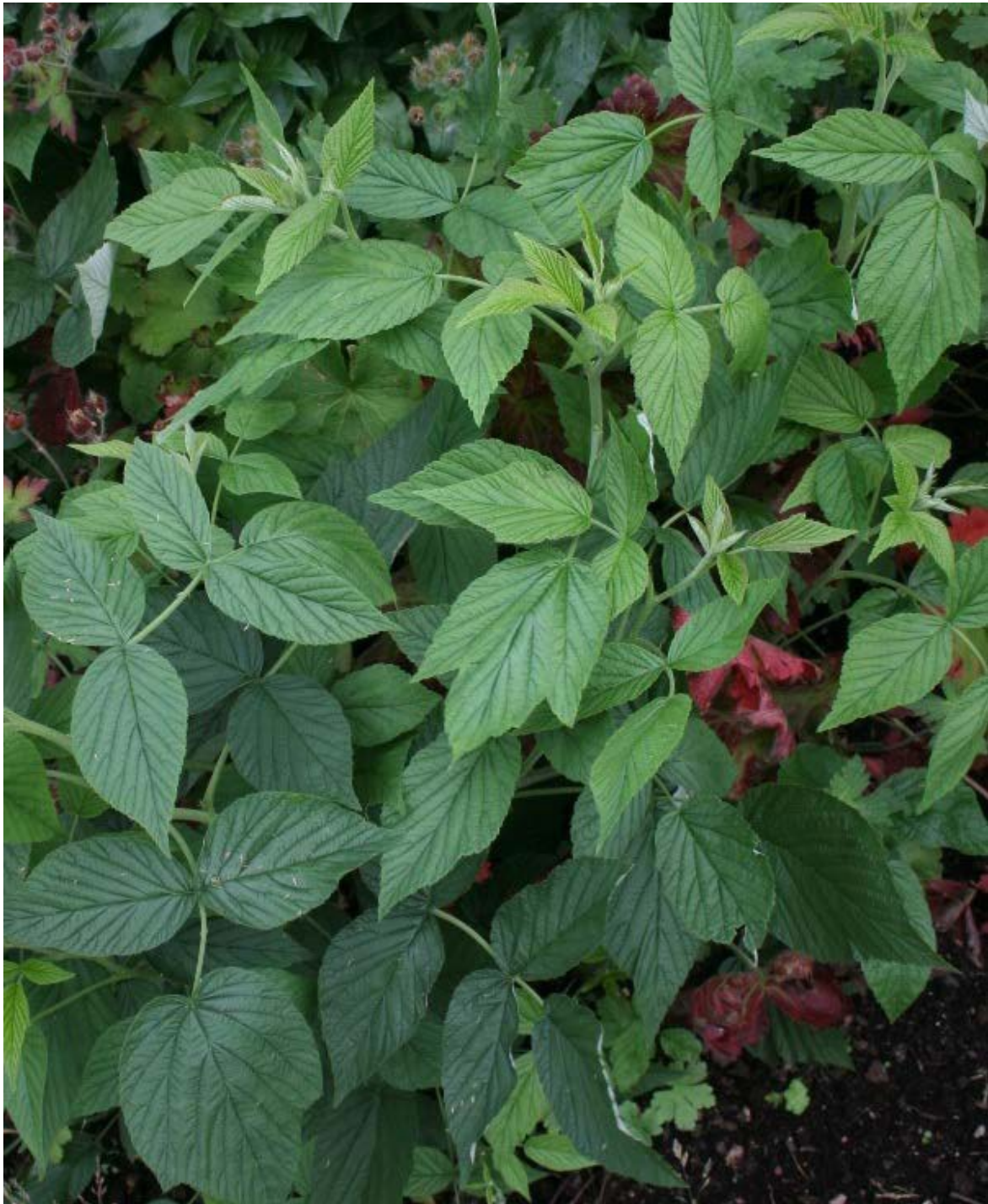
1-2 tärningar grönsaksbuljong

Ca 1 dl grädde

Salt och vitpeppar

1. Klipp av kirskålsbladen
2. Skölj bladen väl
3. Krama ur vattnet ordentligt från bladen
4. Finhacka bladen, ta bort ev. stjälkar, och fräs dem i smör i kastrullen.
5. Pudra över mjölet, smula ned buljongtärningarna och späd med grädden till en bra stuvning
6. Salta och peppra efter smak
7. Klart!

Serveras gärna med lax, kassler eller en omelett

Hallon är också ett gott ogräs. Ha det fint bland bladen!

Ogräsmanualen, april 2018

poseidon.goteborg.se